

Promatranje "nevidljivog" (ili Vidjeti nevidljivo)

Promatranje nebeskih objekata teleskopom je užitak i izazov. Naročito objekata koji su dostupni samo malom broju očiju. Bilo zbog toga što su preveliki ili premali, premalo ili previše sjajni. Postoje objekti koje je zbog svoje težine "gušt" pronaći i moći VIDJETI.

Navodim samo četiri takva objekta koja se mogu vidjeti uz zadovoljenje slijedećih uvjeta: kristalno čisto nebo, veliki objektiv teleskopa, malo povećanje i veliko vidno polje okulara, ili tzv. Rich field telescope (RFT) tj. teleskop velikog vidnog polja i filter (UHC ili sličan) koji propušta svjetlost maglina a manje ostalu svjetlost, pa slika postaje kontrastnija.

Maglica Sjeverna Amerika, NGC7000, zvijezde Labuda.

Maglica, jedna od najslikanijih. Izdvaja se iz pozadine u crvenoj boji i između mnoštva zvijezda. Teoretski vidljiva prostim okom za izuzetno vedrih noći. Međutim tek je dalekozorom moguće nazrijeti njene obrise u najsjajnijem dijelu.

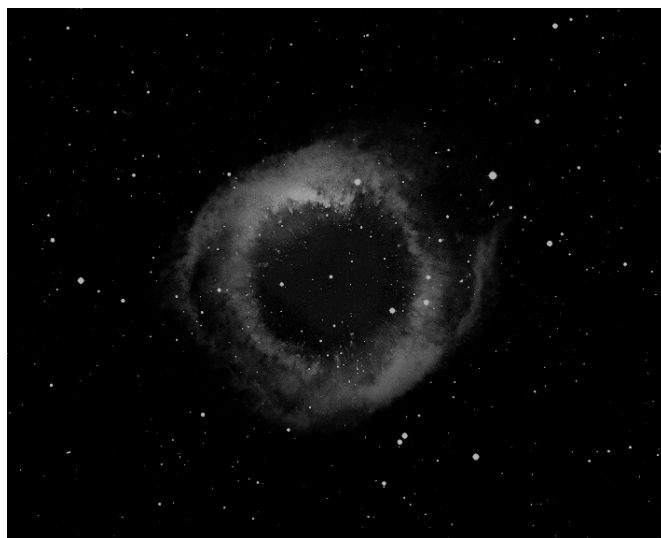
Teleskopom promjera 10" sa širokokutnim okularom SWA (super wide angle), od 25 mm fokusa, koja kombinacija ima vidno polje od 1,5 stupnjeva, i UHC filterom, vidljiv je cijeli "Meksički zaljev od Kalifornije pa do Floride". Tek pomakom teleskopa prema sjeveru nazire se i ostali dio "Amerike" jer cijela maglica ima promjer od preko 3 stupnja.

Maglica Heliks, NGC7293, zvijezde Vodnjaka.

Također mnogo puta slikana i iz njenih karakteristika (sjaj i veličina) neupućeni bi pomislio da s njom neće biti problema. Međutim čak i vlasnici Schmidt-Cassegraina od 8" ne vide je čak i sa UHC filterom ukoliko atmosfera nije izuzetno prozračna.

Tajna je opet u tome da je maglica velika (polovina promjera Mjeseca) i njen je sjaj raspoređen na veliku površinu. Dakle potrebno nam je opet malo povećanje, veliki otvor objektivu i obavezno UHC ili sličan filter.

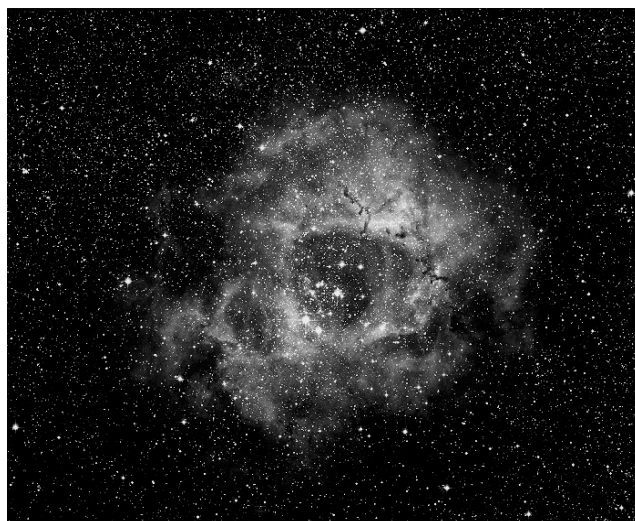
**Maglica Cirus (Vela, Network itd.),
NGC 6960, NGC 6992, zviježđe
Labuda.**

Zbog svojeg promjera od preko tri stupnja ova maglica, koja zaista izgleda kao kružni oblak cirus, je dobila nekoliko imena. Za svaki svoj vidljiviji dio posebno ime. Ovo je izuzetno impresivna maglica koja je u lijepom dijelu neba sa mnoštvom zvijezda. Zamjetljivija je od prethodne dvije maglice i vidljiva je bez UHC filtera (s filterom je ipak kontrastnija). Bilo bi potrebno imati teleskop značajnijeg promjera ali s vidnim poljem od 3 do 4 stupnja da bi u vidno polje stala cijela maglica.

**Maglica Rozeta, NGC 2237, zviježđe
Jednoroga.**

I ova je maglica veća od uobičajenog vidnog polja prosječnih teleskopa (1°) pa je i za nju potreban "Rich field telescope" (RFT) ili teleskop velikog vidnog polja. U toj je maglici smješten rasijani skup zvijezda NGC 2244, a zaokružuje ga prozračna izmaglica promjera oko 1,5 stupnjeva, impresivna na fotografijama. Za vidjeti je kroz teleskop obavezno koristiti UHC filter i čekati bistru noć.

Posjedujete li dalekozor (dvočlud) s objektivima od 70 i više mm promjera, dobra dodatna oprema bi bila, osim stativa i UHC filteri za oba okulara uz pomoć kojih bi se mogle vidjeti ove četiri maglice i još mnoge druge, mnogo bolje no u nekim teleskopima. Ukoliko imate razvijen lovački duh i barem nešto od spomenute opreme, tokom bistrih noći možete i vi pokušati vidjeti nevidljivo.

Zlatko Ciganj